

กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรม สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

Academic Administration Strategies in Enhancing the Educational Quality of Multicultural Society for Secondary Schools in Three Southern Border Provinces

ลธิชัย ทองมาก^{1*}, วุฒิชัย เนียมเทศ², เรชา ชูสุวรรณ³, และ ฤทัยชนนี ลธิชัย⁴
Sittichai Thongmark^{1*}, Wuttichai Niemted², Recha Choosuwan³, and Ruthaichonnee Sittichai⁴

^{1,2,3}ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

^{1,2,3}Department of Educational Administration, Faculty of Education, Prince of Songkla University, Pattani Campus

⁴ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

และหน่วยวิจัยเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

⁴Department of Library and Information Science, Faculty of Humanities and Social Sciences,
and Children and Youth Development Research Unit Faculty of Medicine, Prince of Songkla University

*ติดต่อผู้เขียน rautass_may@hotmail.com

ส่งบทความ 27 กันยายน 2560 | แก้ไข 27 ตุลาคม 2560 | ตอรับ 23 พฤศจิกายน 2560 | เผยแพร่ 28 พฤศจิกายน 2561

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาความต้องการจำเป็น จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหารงานวิชาการในสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และสร้างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ครอบคลุมวิจัยเป็นแบบผสมวิธี ดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามจากประชากร จำนวน 46 โรงเรียน มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 138 คน โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธี PNI^{Modified} และดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน และประชุมผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 8 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ความต้องการจำเป็น (จุดอ่อน) ของการบริหารงานวิชาการในสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อใช้ในการสร้างกลยุทธ์ คือ การบริหารงานวิชาการที่เป็นจุดอ่อน จำนวน 6 งาน
2. กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย 6 กลยุทธ์ คือ 1) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรม 2) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรม 3) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในสังคมพหุวัฒนธรรม 4) การวัดผล ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนในสังคมพหุวัฒนธรรม 5) การแนะแนวในสังคมพหุวัฒนธรรม และ 6) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรม

คำสำคัญ: กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ, คุณภาพการศึกษา, สังคมพหุวัฒนธรรม

Abstract

The objectives of research were to 1) investigate needs, strengths, weaknesses, opportunities and threats of academic administration in multicultural society for secondary schools in three southern border provinces, and 2) formulate the academic administration strategies in enhancing the educational quality of multicultural society for secondary schools in three southern border provinces. The study was mixed method research. The quantitative method was collected by questionnaire from populations of 46 schools (138 informants), and analyzed the data by PNI^{Modified} analysis. The qualitative method was collected by 9 professionals by interview and 8 experts by meeting. The findings were:

1. The needs (weaknesses) of academic administration in multicultural society for secondary schools in three southern border provinces to formulate the strategies consisted of 6 parts.
2. The academic administration strategies in enhancing the educational quality of multicultural society for secondary schools in three southern border provinces consisted of 6 main strategies were 1) learning and teaching in the school of multicultural society, 2) school curriculum development of multicultural society, 3) learning process development of multicultural society, 4) measurement, evaluation and achievement transferring of multicultural society,

5) guidance of multicultural society, and 6) promoting and supporting the academic for person, family, organization and other educational institutes of multicultural society.

Keywords: academic administration strategies, educational quality, multicultural society

■ บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเพิ่มความสามารถของคนและการพัฒนาประเทศในทุกด้าน ซึ่งในการจัดการศึกษานั้นจำเป็นต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคน โดยรัฐบาลต้องจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ จัดให้ได้อย่างทั่วถึงและเสมอภาค อันจะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และชุมชนที่อยู่อาศัยเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป ประเทศไทยพยายามสร้างเอกลักษณ์ความเป็นไทย มีการสร้างภาษาและวัฒนธรรมกลางเพื่อลบความแตกต่าง สร้างความเหมือน ซึ่งเป็นการเตรียมคนเข้าสู่วัฒนธรรมกระแสหลักมากกว่าการเรียนรู้วัฒนธรรมในท้องถิ่น (สุธีรส ชูชื่น, 2555)

การศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมของคนท้องถิ่นค่อนข้างสูงและประชาชนให้ความสำคัญกับการศึกษาน้อย เพราะเห็นว่าการศึกษาไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและศาสนา อัตราการเรียนต่อและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับมัธยมศึกษาต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศและมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ทำให้พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้กลายเป็นพื้นที่ที่ประชาชนได้รับการศึกษาในระดับต่ำสุดเมื่อเทียบกับประชาชนในท้องถิ่นอื่น (บรรจง ฟ่างสูง, 2551) โดยแนวทางในการแก้ปัญหาคือจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาแห่งชาติ บริบทสังคม และวัฒนธรรมที่หลากหลายของพื้นที่ โดยเฉพาะการจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่จัดการศึกษาท่ามกลางความแตกต่างการจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีความหลากหลายในด้านวัฒนธรรม หรือที่เรียกว่า “พหุวัฒนธรรม” ซึ่งการจัดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมศึกษาจึงเป็นอีกวิธีที่จะสร้างความเข้าใจระหว่างบุคคลต่างวัฒนธรรมและความสงบสุขของสังคมได้ ซึ่งสอดคล้องกับ Mitchell และ Salisbury (1999) กล่าวว่า การจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมคือการศึกษาที่มีแนวความคิดค่านิยมเชิงบวกเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันของมนุษย์และนำไปสู่การปรับปรุงความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนทุกคน

การจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมให้ประสบผลสำเร็จต้องมุ่งเน้นการบริหารงานวิชาการที่เป็นหัวใจหลักในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการเลือกใช้กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งการวิจัยนี้ต้องการชี้ให้เห็น

ความต้องการจำเป็น จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหาร งานวิชาการในสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการและคุณภาพการศึกษาสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่เขตการศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

■ วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็น จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหารงานวิชาการในสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อสร้างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

■ การทบทวนวรรณกรรม

การจัดการศึกษาสำหรับสังคมพหุวัฒนธรรมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีลักษณะพหุวัฒนธรรมที่มีหลายกลุ่มวัฒนธรรมอยู่ร่วมกัน มีวัฒนธรรมตามวิถีชีวิตของตนเอง มีภาษาที่ใช้สื่อสารภายในกลุ่มของตนเอง โดยมีวัฒนธรรมไทยกลางเป็นวัฒนธรรมหลักประจำชาติ ดังที่ Banks และ Banks (2001) กล่าวว่า บุคคลแต่ละคนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มซึ่งมีวัฒนธรรมที่เป็นของตนเอง การอยู่รอดของกลุ่มเกิดจากการเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ศาสนา และเชื้อชาติที่กำหนดความเชื่อและการกระทำของบุคคล ดังนั้นการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมจึงต้องคำนึงถึงและตอบสนองความแตกต่างของแต่ละกลุ่มด้วยเช่นกัน

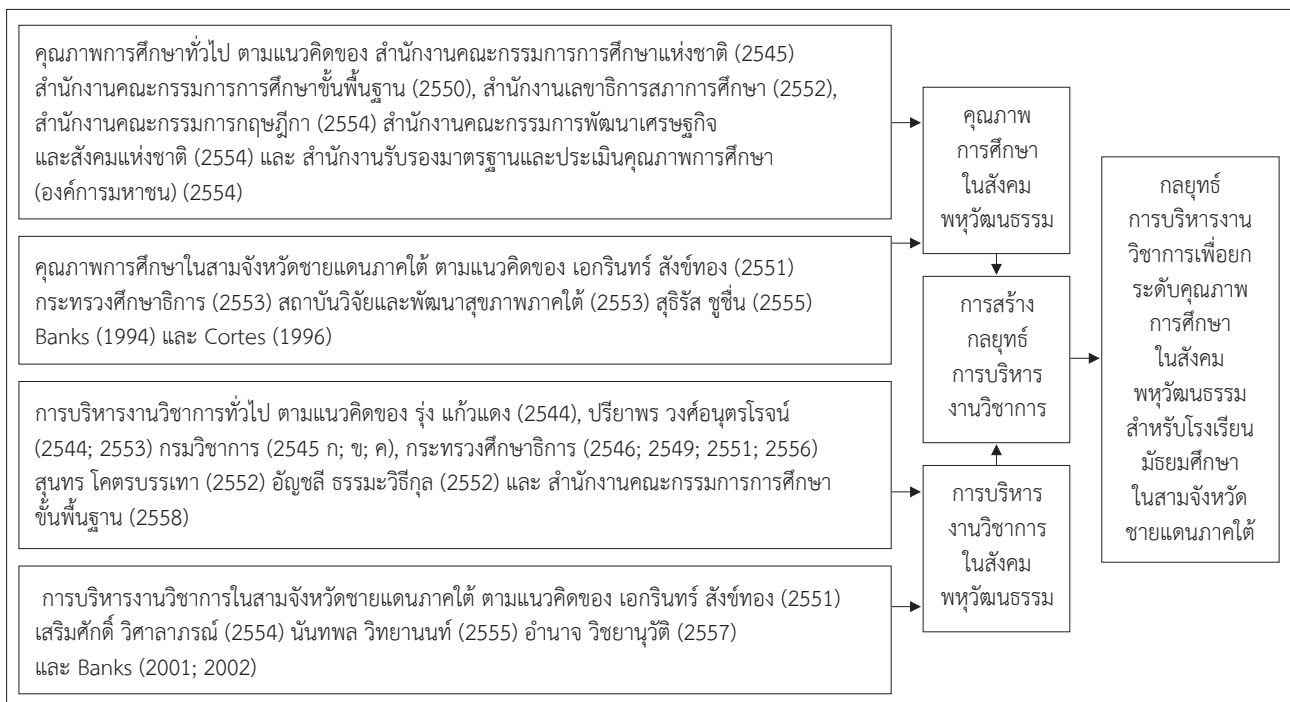
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 พิจารณาดำเนินการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาในด้านวิชาการ (ราชกิจจานุเบกษา, 2550) ประกอบด้วย ขอบข่ายงานการบริหารงานวิชาการ 17 งาน ซึ่งผู้วิจัยศึกษางานวิจัยและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการทั่วไป การบริหารงานวิชาการในสังคมพหุ

วัฒนธรรมและสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของ รุ่ง แก้วแดง (2544) ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544; 2553) กรมวิชาการ (2545 ก; ข; ค) กระทรวงศึกษาธิการ (2546; 2549; 2551; 2556) เอกกรินทร์ สังข์ทอง (2551) สุนทร โคตรบรรเทา (2552) อัญชลี ธรรมะวิธิกุล (2552) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558) เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2554) นันทพล วิทยานนท์ (2555) อำนาจ วิทยานูวัตติ (2557) และ Banks (2001; 2002) ซึ่งพบว่า ขอบข่ายงานการบริหารงานวิชาการ 10 งาน มีความสอดคล้องกับบริบทสังคมพหุวัฒนธรรมและบริบทสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนี้ 1) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ 3) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 4) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 5) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 6) การวัดผล ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 7) การแนะแนว 8) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 9) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา และ 10) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

การบริหารเชิงกลยุทธ์มีกระบวนการพัฒนาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ ประกอบด้วย การกำหนดกลยุทธ์ที่ชัดเจน การนำ

กลยุทธ์สู่การปฏิบัติ และการประเมินผลการปฏิบัติงาน ซึ่งขั้นตอนการพัฒนากลยุทธ์ คือ การตรวจสอบสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก โดยการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Witkin & Alschuld, 1995) และการตรวจสอบขนาดของความแตกต่างของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์นั้น สุวิมล ว่องวาณิช (2550) ได้ปรับปรุงสูตร PNI ด้วยวิธี Modified Priority Needs Index (PNI_{Modified}) ซึ่งเป็นดัชนีจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นที่ใช้หลักประเมินความแตกต่างของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ (I-D) แล้วหารด้วยค่าของสภาพที่พึงประสงค์ (D) คือ $PNI_{Modified} = I-D/D$ และนำผลการศึกษาความต้องการจำเป็นมาวิเคราะห์ SWOT คือ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคาม และการกำหนดกลยุทธ์ คือ การจัดทำแผนระยะยาวเพื่อใช้บริหารงานให้เหมาะสม (Wheelen & Hunger, 2012) โดยใช้วิธี TOWS Matrix ซึ่งวิธีการดังกล่าวของ Wehrich และ Koontz (2005) พบว่า ประกอบด้วย กลยุทธ์ SO เป็นกลยุทธ์ที่ใช้จุดแข็งภายในเพื่อสร้างประโยชน์จากโอกาสภายนอก กลยุทธ์ ST เป็นกลยุทธ์ที่ใช้จุดแข็งจัดการกับภาวะคุกคาม กลยุทธ์ WO เป็นกลยุทธ์ที่จะลดจุดอ่อนและเพิ่มโอกาสในการพัฒนา และกลยุทธ์ WT เป็นกลยุทธ์เพื่อลดจุดอ่อนและภาวะคุกคามจากการศึกษา เอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังนี้

■ กรอบแนวคิดการวิจัย



■ การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้างานวิชาการ และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส สังกัด สพม. เขต 15 จำนวน 46 โรงเรียน รวมผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 138 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้างานวิชาการ และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนที่มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) สูงสุดของโรงเรียนในจังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส รวมผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 คน

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับโอกาสและภาวะคุกคามและแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติและใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยแปลความหมายตามเกณฑ์การแปลผล และวิเคราะห์ความสำคัญความต้องการจำเป็น โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.4 จัดกลุ่มความต้องการจำเป็นและวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในรูปแบบ TOWS Matrix เพื่อเป็นแนวทางดำเนินการการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และผู้วิจัยวิเคราะห์แนวทางดำเนินการจากการสัมภาษณ์เพื่อเป็นแนวทางดำเนินการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ขั้นตอนที่ 2 ร่างกลยุทธ์และตรวจสอบกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ร่างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ร่าง 1) จากการวิเคราะห์คุณภาพการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรม แนวทางดำเนินการจากการ TOWS Matrix และจากการสัมภาษณ์

2.2 ตรวจสอบกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 12 ท่าน คือ นักวิชาการด้านพหุวัฒนธรรมศึกษา ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้างานวิชาการ และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนที่มีผลการประเมินผล O-NET สูงสุดของจังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส โดยการประชุมสนทนากลุ่ม และปรับปรุงกลยุทธ์ตามข้อเสนอแนะ (ร่าง 2) และนำเสนอกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้แก่โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 ในการประชุมทางวิชาการ โดยให้ผู้เข้าร่วมการประชุมแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อนำกลยุทธ์ไปปรับใช้ให้เหมาะสม

■ สรุปผลและอภิปรายผล

1. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็น จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหารงานวิชาการในสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สรุปได้ดังนี้

ผลการศึกษาความต้องการจำเป็น พบว่า การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 สาระแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ และหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทสังคมพหุวัฒนธรรมมีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด (จุดแข็ง) ทั้งนี้เนื่องจากในการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษาต้องสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 สาระแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ และหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทสังคมพหุวัฒนธรรม โดยการวิเคราะห์สาระของหลักสูตรและสาระแกนกลางดังกล่าว และสถานศึกษาจึงนำผลการวิเคราะห์การจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา สอดคล้อง

กับ เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2554) ที่กล่าวว่าหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมควรมีการบูรณาการให้มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของชุมชน ความหลากหลายทางวัฒนธรรม วิถีชีวิต และท้องถิ่น โดยบูรณาการวิชาสามัญ ศาสนา และวิชาชีพในสัดส่วนที่เหมาะสม และบูรณาการหลักสูตรสถานศึกษาตามขอบเขตของศาสนา ฐานะทางสังคม ความสามารถพิเศษของผู้เรียน และวัฒนธรรม ประเพณี เพื่อให้ส่งผลถึงความเท่าเทียมกันทางการศึกษาของผู้เรียน

การพัฒนาหลักสูตรด้านวิชาชีพให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทสังคมพหุวัฒนธรรมมีความต้องการจำเป็นสูงสุด (จุดอ่อน) ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ยังขาดการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดหลักสูตรด้านวิชาชีพแก่นักเรียนอย่างเพียงพอ ซึ่งมีการจัดหลักสูตรด้านวิชาชีพในรายวิชาเลือกเพิ่มเติม ชุมนุม หรือกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้เท่านั้น การจัดหลักสูตรด้านวิชาชีพส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะด้านวิชาชีพและสร้างรายได้เสริมแก่นักเรียน โดยสามารถจัดหลักสูตรวิชาชีพทั่วไปและหลักสูตรวิชาชีพที่สอดคล้องกับบริบทสังคมพหุวัฒนธรรม สอดคล้องกับ ชิตัมพร สมพงษ์ (2559) ที่กล่าวว่าหลักสูตรวิชาชีพที่เหมาะสมกับบริบทสังคมพหุวัฒนธรรมควรมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น และควรเร่งปรับปรุงหลักสูตรวิชาชีพให้สอดคล้องกับบริบทสังคมพหุวัฒนธรรมและสร้างความร่วมมือกับวิทยากรท้องถิ่นและชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพ

โอกาสของบริหารงานวิชาการในสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ สังคมพหุวัฒนธรรมเปิดกว้างให้โรงเรียนดำเนินการแนะแนว และการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา เทคโนโลยีมีความหลากหลายในการจัดการเรียนการสอน และนโยบายทางการศึกษาเปิดกว้างในการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และการวัดผล ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน เนื่องจากในปัจจุบันสื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนมีอย่างมากมายหลากหลาย ซึ่งครู นักเรียน และผู้ปกครองสามารถประยุกต์ใช้สื่อและเทคโนโลยีให้สอดคล้องเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนได้ เพื่อใช้สื่อและเทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้ยังได้รับการส่งเสริมการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้จากหน่วยงานทางการศึกษาด้วยเช่นกัน สอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2553)

ที่กล่าวว่าการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีการกำหนดแนวทางในการพัฒนาที่ชัดเจน โดยส่งเสริมการนำสื่อและเทคโนโลยีมาช่วยจัดการศึกษาให้ครอบคลุมทุกพื้นที่และทุกระดับการศึกษา พัฒนาสื่อและนวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้แก่สถานศึกษา และส่งเสริมให้ครูผลิตและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ภาวะคุกคามของบริหารงานวิชาการในสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้แก่สภาพสังคมและวัฒนธรรมส่งผลกระทบต่อพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา และการวัดผล ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน เทคโนโลยีส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอน การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และการแนะแนว สภาพทางเศรษฐกิจส่งผลกระทบต่อจัดการเรียนการสอน และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขาดการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการต้องได้รับความร่วมมือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ การจัดการเรียนการสอน และการระดมทรัพยากร เพื่อให้เกิดการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ อัมมาร สยามวาลา (2549) ที่กล่าวว่าการดำเนินงานทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการต้องให้ผู้นำทางการศึกษาและศาสนาของชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนและการจัดกระบวนการเรียนรู้

2. ผลการสร้างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย 6 กลยุทธ์หลัก ดังนี้

กลยุทธ์หลัก 1: การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรม การสนับสนุนให้ครูบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยการบูรณาการ เนื้อหาสังคมพหุวัฒนธรรมในกิจกรรมการเรียนรู้และกระบวนการสร้างองค์ความรู้มีแนวทางดำเนินการที่สำคัญ คือ การพัฒนา ดูแล ติดตาม และนิเทศการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ และการบูรณาการเนื้อหาพหุวัฒนธรรมศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการเป็นการสอนแบบองค์รวมที่ต้องสร้างให้ครูเกิดความตระหนักและร่วมมือกันในการสอนบูรณาการสาระการเรียนรู้และเนื้อหาพหุวัฒนธรรมศึกษา สอดคล้องกับ Banks

(2001) และ Banks (2002) ที่กล่าวว่าการบูรณาการเนื้อหาพหุวัฒนธรรมศึกษา คือ การนำเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของกลุ่มต่างๆ มาสอดแทรกและบูรณาการเนื้อหาเดิมที่กำลังสอน และสอดคล้องกับ นันทพล วิทยานนท์ (2555) ที่กล่าวว่าการจัดการเรียนการสอนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นการบูรณาการเนื้อหา กระบวนการสร้างองค์ความรู้ การลดอคติ และการปรับโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรมในโรงเรียน มีความเสมอภาคและเท่าเทียม ส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยมีความสามารถในการประกอบอาชีพ ใฝ่รู้และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

การจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนและสอดคล้องกับบริบทสังคมพหุวัฒนธรรม มีแนวทางดำเนินการที่สำคัญ คือ สร้างหลักสูตร กระบวนการสอน กิจกรรมการเรียนรู้ และวัดผลประเมินผลที่สอดคล้องกับความแตกต่างหลากหลายของนักเรียน ครูใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาทักษะการใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้แก่นักเรียน ทั้งนี้เนื่องจากการส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนให้สอดคล้องกับความแตกต่างหลากหลายของนักเรียนและบริบทสังคมพหุวัฒนธรรมเป็นการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ซึ่งต้องนำสื่อและเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์สูงสุด สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549) ได้กำหนดมาตรฐานด้านการเรียนการสอน คือ ครูมีความรู้ความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรสถานศึกษา เข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคลและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความสามารถใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างการลดอคติ สร้างความเสมอภาค ความเท่าเทียม การสอนที่ยึดหลักความยุติธรรม ส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และการปรับโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรมในโรงเรียน มีแนวทางดำเนินการที่สำคัญ คือ สร้างความตระหนักในการเรียนและใช้ชีวิตในสังคมพหุวัฒนธรรมแก่นักเรียน และจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเพิ่มทักษะในสังคมพหุวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นในระดับโรงเรียน ระดับชั้นเรียน และกลุ่มนักเรียน ทั้งนี้เนื่องจากการสร้างให้นักเรียนอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมอย่างมีความสุขและสนใจในความเป็นท้องถิ่น ซึ่งเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญกับสังคมพหุวัฒนธรรม สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมว่า กระบวนการเรียนรู้ปลูกฝังความ

เสมอภาค ส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และภูมิปัญญาไทย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) และ สอดคล้องกับ สุทธิชัย ชูชื่น (2555) ที่กล่าวว่าการจัดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมศึกษาเป็นการจัดการศึกษาเพื่อการลดอคติ ยึดหลักความยุติธรรม และการปรับโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรมในโรงเรียน โดยมุ่งเน้นความเสมอภาค เท่าเทียม ส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย

กลยุทธ์หลัก 2: การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรม การบูรณาการหลักสูตรสถานศึกษาตามขอบเขตของศาสนา ฐานะทางสังคม ความสนใจ ความถนัด ความสามารถพิเศษของผู้เรียน และวัฒนธรรมประเพณี มีแนวทางดำเนินการที่สำคัญ คือ สร้างหลักสูตรสถานศึกษาตอบสนองความหลากหลายของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน และบริบทสังคมพหุวัฒนธรรม โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และกำกับ ดูแล ติดตาม และนิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษา และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรสถานศึกษาเป็นการผสมผสานระหว่างหลักสูตรแกนกลางกับบริบทท้องถิ่น จึงมีความสอดคล้องกับความแตกต่างหลากหลายของนักเรียนและบริบทของท้องถิ่น โดยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในท้องถิ่นมีส่วนร่วมจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สอดคล้องกับ เอกรินทร์ สังข์ทอง (2551) และ เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2554) ที่กล่าวเช่นเดียวกันว่าการจัดการเรียนการสอนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ศาสนา และวัฒนธรรมประเพณี เพื่อความเท่าเทียมทางการศึกษา และมีความเข้าใจและเคารพความแตกต่างทางวัฒนธรรม และประสบความสำเร็จทางการเรียนและเข้าสู่สังคมได้อย่างมีความสุข

การพัฒนาหลักสูตรด้านวิชาชีพให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทสังคมพหุวัฒนธรรม มีแนวทางดำเนินการที่สำคัญ คือ ส่งเสริมการให้ความรู้วิชาชีพพื้นฐานและวิชาชีพท้องถิ่นที่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน และบริบทสังคมพหุวัฒนธรรม โดยเชิญวิทยากรท้องถิ่นด้านหลักสูตรวิชาชีพในท้องถิ่นมาให้ความรู้ และขยายผลความรู้ด้านวิชาชีพพื้นฐานและวิชาชีพท้องถิ่นแก่ผู้ปกครองและชุมชน ทั้งนี้เนื่องจากทักษะวิชาชีพมีความสำคัญในการสร้างความมั่นคงให้แก่กันนักเรียนและครอบครัว และการส่งเสริมวิชาชีพที่มีความสำคัญในชุมชนให้ได้รับการยอมรับและสืบทอดต่อไป สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษา

ให้มีการประสานความร่วมมือกับบุคคลและชุมชนให้ความรู้ด้านอาชีพแก่นักเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ดังนั้นสถานศึกษาต้องส่งเสริมหลักสูตรวิชาชีพให้สอดคล้องกับความแตกต่างของนักเรียน และบริบทสังคม สอดคล้องกับจิตัมพร สมพงษ์ (2559) ที่กล่าวว่าแนวทางการจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ การปรับหลักสูตรสถานศึกษา สอดคล้องกับท้องถิ่นและวิชาชีพ พัฒนาหลักสูตรด้านวิชาชีพเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนนำไปประกอบอาชีพได้

กลยุทธ์หลัก 3: การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในสังคมพหุวัฒนธรรม การดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และชุมชน โดยส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรม มีแนวทางดำเนินการที่สำคัญ คือ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ชุมชน และสังคมพหุวัฒนธรรมของผู้ปกครองและชุมชน หน่วยงานในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรม เนื่องจากการที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และชุมชน ซึ่งจะสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองและชุมชน สอดคล้องกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2549) ที่กล่าวว่าสถานศึกษาต้องมีระบบและกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา ดังนั้นต้องมีการวางแผนการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และชุมชน เพื่อเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และเป็นการสืบสานภูมิปัญญาของท้องถิ่น โดยส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ครอบครัว ชุมชน และสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ (นันทพล วิทยานนท์, 2555)

การจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม คุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะในสังคมพหุวัฒนธรรมให้แก่ผู้เรียน มีแนวทางดำเนินการที่สำคัญ คือ ส่งเสริมการจัดกระบวนการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะในสังคมพหุวัฒนธรรมของนักเรียน โดยการเชิญวิทยากรด้านคุณธรรม จริยธรรม ผู้นำศาสนา มาอบรมให้ความรู้เนื่องจากการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม คุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะในสังคมพหุวัฒนธรรมมีเป้าหมายเพื่อปลูกฝังนักเรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และอาศัยอยู่ในสังคมพหุวัฒนธรรมอย่างมีความสุข สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 79 ที่กล่าวว่ารัฐต้องส่งเสริมความเข้าใจและความสมานฉันท์ระหว่างศาสนิกชนของทุกศาสนาและสนับสนุนการนำหลักธรรม

ของศาสนามาใช้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมและพัฒนาคุณภาพชีวิต และสอดคล้องกับ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2549) ที่กล่าวว่าผู้เรียนมีคุณภาพดีคือมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ประกอบด้วย นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีความสุขทางกาย ทางใจ ในการเรียนรู้และการดำเนินชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 มาตรา 6 ที่ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และมีคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรม และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

การนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เครือข่ายผู้ปกครอง และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมศึกษามีแนวทางดำเนินการที่สำคัญ คือ พัฒนาการจัดระบบภูมิปัญญาท้องถิ่น เครือข่ายผู้ปกครอง และชุมชนในการจัดการเรียนการสอนพหุวัฒนธรรมศึกษา โดยเชิญผู้ปกครองและชุมชนเป็นวิทยากรท้องถิ่นให้ความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและพหุวัฒนธรรมศึกษา เนื่องจากการเชิญวิทยากรท้องถิ่นมาช่วยจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมศึกษาในโรงเรียนจะส่งผลให้นักเรียนได้เรียนรู้ เข้าใจ เกิดความรักและหวงแหน ภูมิปัญญาท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกกรินทร์ สังข์ทอง (2551) ที่พบว่า การเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนและการจัดเครือข่ายกับสถานศึกษาอื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารสถานศึกษาต้องมีความสัมพันธ์กับชุมชน โดยการแลกเปลี่ยนความเห็นเพื่อการพัฒนาโรงเรียน สอดคล้องกับ อามัดไญนี ดาโอ๊ะ (2551) ที่กล่าวว่าการมีส่วนร่วมกับผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น และองค์กรต่างๆ เพื่อความร่วมมือและระดมสรรพกำลังในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งประโยชน์แก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ

การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมจัดกิจกรรมด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับบริบทสังคมพหุวัฒนธรรมให้แก่นักเรียนหรือประชาชนที่สนใจ มีแนวทางดำเนินการที่สำคัญ คือ การสร้างหลักสูตรวิชาชีพให้สอดคล้องกับความแตกต่างหลากหลายของนักเรียนและสอดคล้องกับบริบทสังคมพหุวัฒนธรรม โดยวิทยากรท้องถิ่นให้ความรู้และจัดกิจกรรมด้านวิชาชีพท้องถิ่นและขยายผลภูมิปัญญาท้องถิ่นและวิชาชีพท้องถิ่นในโรงเรียนและชุมชน เนื่องจากการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านวิชาชีพที่มีความหลากหลาย สามารถนำมาขยายผลภูมิปัญญาท้องถิ่นแก่สังคม สร้างความมั่นคงด้านรายได้ให้แก่นักเรียน ครอบครัว และชุมชนได้ สอดคล้องกับ นันทพล วิทยานนท์ (2555)

ที่กล่าวว่าการจัดอบรมและพัฒนาผู้มีความรู้ประจำท้องถิ่น เพื่อยกระดับไปเป็นวิทยากรด้านภูมิปัญญาของท้องถิ่น และจัดอบรมวิชาชีพให้แก่ นักเรียนหรือประชาชนที่สนใจ ตลอดจนพัฒนาหลักสูตรด้านวิชาชีพ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำไปประกอบอาชีพหลังจบการศึกษาได้

กลยุทธ์หลัก 4: การวัดผล ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนในสังคมพหุวัฒนธรรม การรายงานผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต่อผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง มีแนวทางดำเนินการที่สำคัญ คือ สร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาแก่นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ส่งเสริมให้ผู้ปกครองดูแลการเรียนและพฤติกรรมของนักเรียนอย่างใกล้ชิด และสนับสนุนนักเรียนในการเรียนรู้หรือกิจกรรมที่นักเรียนสนใจ เนื่องจากการรายงานผลเรียนรู้ของนักเรียนต่อผู้ปกครองนั้นมีความสำคัญมากที่จะสร้างความตระหนักในการดูแลการเรียนของนักเรียน และส่งเสริมให้ผู้ปกครองติดตามการเรียนของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับ นันทพล วิทยานนท์ (2555) ที่กล่าวว่าการจัดตั้งคณะกรรมการวัดและประเมินผลซึ่งเป็นตัวแทนจาก 8 กลุ่มสาระ คณะกรรมการการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียนสื่อความ คณะกรรมการคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ดำเนินการควบคุมกำกับในเรื่องของการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และการรายงานผลการเรียนต่อผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง รวมถึงจัดให้มีเทียบโอนผลการเรียนและการขอโอนมีติจบการศึกษาของผู้เรียน

กลยุทธ์หลัก 5: การแนะแนวในสังคมพหุวัฒนธรรม การแนะแนวให้สอดคล้องกับบริบทสังคมพหุวัฒนธรรมโดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา มีแนวทางดำเนินการที่สำคัญ คือ การสร้างความตระหนักและให้ความรู้แก่นักเรียนให้มีความมุ่งมั่นตั้งใจเรียน รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย พัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ และมีทักษะในสังคมพหุวัฒนธรรม และครูที่ปรึกษากำกับ ดูแล ติดตามพฤติกรรมและการเรียนของนักเรียนโดยการประสานข้อมูลกับผู้ปกครองอย่างเป็นระบบ เนื่องจากการแนะแนวที่มีประสิทธิภาพต้องได้รับความร่วมมือจากครูทุกคน และนักเรียนต้องได้รับการแนะแนวด้านวิชาการ วิชาชีพ และบุคลิกภาพ โดยสร้างความตระหนักและให้ความรู้ด้านการแนะแนวแก่ครู สอดคล้องกับ นันทพล วิทยานนท์ (2555) ที่กล่าวว่าการจัดระบบการแนะแนวการศึกษาและประสานงานในการดำเนินการแนะแนวของครูเพื่อให้การแนะแนวการศึกษาต่อประสบความสำเร็จ

กลยุทธ์หลัก 6: การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และ

สถาบันอื่นที่จัดการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรม การส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนางานวิชาการและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรมของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา มีแนวทางดำเนินการที่สำคัญ คือ ให้ความรู้ทางวิชาการและวิชาชีพแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรม เนื่องจากการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาวิชาการของผู้ปกครองและชุมชน เพื่อสร้างความเข้มแข็งทางด้านวิชาการ วิชาชีพ และภูมิปัญญาท้องถิ่น แก่ผู้ปกครองและชุมชน และส่งผลต่อการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2549) และ สุนทร โคตรบรรเทา (2552) กล่าวว่าสถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันทางสังคมอื่น จัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการแสวงหาความรู้ รู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการ ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ หาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ พัฒนาระหว่างชุมชน ให้โรงเรียนเป็นแหล่งวิทยากรในการแสวงหาความรู้ บริการชุมชน และมีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน

■ ข้อเสนอแนะ

1. ควรพัฒนา กำกับ ดูแล ติดตาม และนิเทศการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและจัดการเรียนการสอนของครูในสังคมพหุวัฒนธรรม และ ควรบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนมามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยระดมทรัพยากรความรู้ ความคิดเห็น งบประมาณ และแรงงาน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและคุณภาพการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรม ควรส่งเสริมและพัฒนาให้สถานศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

2. ควรมีการศึกษาการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนเอกชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อกำหนดข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่มีประโยชน์และมีประสิทธิภาพ และสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับมากขึ้น

3. ควรทำการวิจัยในโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมในภูมิภาคอื่นของประเทศไทย เพื่อให้ได้กลยุทธ์ที่ครอบคลุมเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนมากขึ้น

■ เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2545ก). *การวิจัยพัฒนาการเรียนตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: ครูสภา.

_____. (2545ข). *คู่มือพัฒนาสื่อการเรียนรู้อื่น*. กรุงเทพฯ: ครูสภา.

_____. (2545ค). *แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: ครูสภา.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

_____. (2549). *แนวทางการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนการสอน ตามเจตนารมณ์กระทรวงศึกษาธิการ “2549 ปีแห่งการปฏิรูป การเรียนการสอน”*. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐาน การศึกษา.

_____. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

_____. (2553). *แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน: ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย.

_____. (2556). *คู่มือการปฏิบัติงานข้าราชการครู*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ทิฆัมพร สมพงษ์. (2559). การบริหารสถานศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรม ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. *วารสารหาดใหญ่วิชาการ*, 14(1), 97-107.

นันทพล วิทยานนท์. (2555). รูปแบบการจัดการศึกษาในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานเพื่อสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้. *วารสารสุทธิ ปริทัศน์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์*, 26(79), 151-166.

บรรจง ฟ่างรุ่งสา. (2551). พหุวัฒนธรรมศึกษาชายแดนภาคใต้: แนวทางสู่การปฏิรูปการศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*, 19(1), 1-14.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2544). *การบริหารงานวิชาการ* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อส่งเสริมกรุงเทพ.

_____. (2553). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อส่งเสริม กรุงเทพ.

ราชกิจจานุเบกษา. (2550). *กระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550*, 24(24ก).

รุ่ง แก้วแดง. (2544). *การประกันคุณภาพการศึกษา: ทุกคนทำได้ไม่ยาก* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.

สถาบันวิจัยและพัฒนาสุขภาพภาคใต้. (2553). *ประวัติความเป็นมา ชุดโครงการวิจัย “พหุวัฒนธรรมศึกษา”*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัย และพัฒนาสุขภาพภาคใต้.

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2554). *พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกา.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2549). *แนวทางการ ประเมินตามสภาพจริง*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร แห่งประเทศไทย.

_____. (2550). *แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา: เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.

_____. (2558). นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2558. สืบค้นจาก <http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=40283&Key=news20>

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *แผนการศึกษา แห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559)*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559*. กรุงเทพฯ: สหมิตรพรีนติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2549). *มาตรฐานตัวบ่งชี้และเกณฑ์ การพิจารณา เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน รอบที่ 2 (พ.ศ. 2549-2553)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุดทอง.

_____. (2554). *หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินภายนอกของสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบที่สาม (พ.ศ. 2554-2558)*. กรุงเทพฯ: จุดทอง.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). *การปฏิรูปการศึกษา ในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561)* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

_____. (2553). *แผนพัฒนาการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษจังหวัด ชายแดนภาคใต้ (พ.ศ. 2552-2555)*. กรุงเทพฯ: พริกหวาน กราฟฟิค.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2549). *มาตรฐานการศึกษา ขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.

สุริริส ชูชื่น. (2555). พหุวัฒนธรรมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้... ทางเลือกหรือทางรอด. *วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล*, 8(2), 123-136.

สุวิมล ว่องวานิช. (2550). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุนทร โคตรบรรเทา. (2552). *หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2554). *การพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวทาง อิสลามระดับอุดมศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

อัญชลี ธรรมะวิธิกุล. (2552). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการนิเทศ การศึกษา. สืบค้นจาก <http://panchalee.wordpress.com/2009/03/30/supervision>

- อัมมาร สยามวาลา. (2549). *รายงานของคณะกรรมการการศึกษา
วิธีทางการพัฒนาเพื่อความมั่นคงของมนุษย์*. กรุงเทพฯ:
คณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ.
- อามัดไญนี ดาโอะ. (2551). การสอนพหุวัฒนธรรมในสามจังหวัด
ชายแดนภาคใต้ จำเป็นจริงหรือ?. สืบค้นจาก [http://www.
saengtham.com/collum5.pdf](http://www.saengtham.com/collum5.pdf)
- อำนาจ วิชยานุวัติ. (2557). การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน
ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้.
วารสารวิจัยทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 8(2),
263-274.
- เอกรินทร์ สังข์ทอง. (2551). *ภาวะผู้นำเชิงพหุวัฒนธรรมของ
ผู้อำนวยการโรงเรียนของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้*.
ปัตตานี: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- Banks, A. J. (1994). *An introduction to multicultural
education*. Boston: University of Washington.
- _____. (2001). *Cultural diversity and education: Foundation
curriculum and teaching*. Boston: Pearson/Allyn and
Bacon.
- _____. (2002). *An introduction multicultural education*.
Boston: Pearson/Allyn and Bacon.
- Banks, A. J., & Banks, A. C. (2001). *Multicultural education:
Issues and perspectives* (7th ed.). New York: Wiley.
- Cortes, C. E. (1996). *The children are watching: How the
media teach about diversity*. New York: Teacher College.
- Mitchell, M. B., & Salsbury, E. R. (1999). *Encyclopedia of
multicultural education*. British: Greenwood.
- Weihrich, H., & Koontz, H. (2005). *Management: A global
perspective*. Singapore: McGraw-Hill.
- Wheelen, T. L., & Hunger, J. D. (2012). *Strategic management
and business policy*. Upper Saddle River, New Jersey:
Prentice Hall.
- Witkin, B. R., & Altschuld, J. W. (1995). *Planning and
conducting Needs Assessments*. Thousand Oaks:
Sage Publications.